

Överförmyndarnämnden i Malmö kommun
overformyndare@malmo.se

Protokoll fört vid inspektion av Överförmyndar- nämnden i Malmö kommun den 26 september 2024

Närvarande från Länsstyrelsen: länsassessorerna Anna-Britt D. Adell,
Maria Harderup Lerstorp, Ulf Andersson och Fredrik Östensson.

Närvarande från överförmyndarnämnden: Ordförande
Pethra Ängquist och förste vice ordförande Ulla Herbert.

Närvarande från tjänstemannaorganisationen: Kajsa Gustafsson,
enhetschef, Dorthe H Romare, sektionschef sektion 1, Linda Kyllsen,
sektionschef sektion 2 och William Lindeberg, planerings-
sekreterare.

Länsstyrelsen ska årligen inspektera överförmyndaren. Vid
inspektionen ska länsstyrelsen granska om överförmyndarens
handläggning följer reglerna i föräldrabalken och
förmyndarskapsförordningen och även i övrigt sker på ett
rättssäkert och lämpligt sätt. Länsstyrelsen ska alltid kontrollera dels
det av överförmyndaren förda registret, dels stickprovsvis utvalda
akter. (Se 21 § förmyndarskapsförordningen [1995:379].)

Inspektionen inleddes med ett samtal med utgångspunkt i de frågor
inför inspektionsbesök 2024 som besvarats av Kajsa Gustafsson.
Följande noteras.

Myndighetens organisation

Överförmyndarnämnden har sju ordinarie ledamöter och sju
ersättare. Pethra Ängquist är nämndens ordförande, Ulla Herbert
förste vice ordförande och Petra Lundgren andre vice ordförande.

Länsstyrelsen erinrar om att kopia av protokoll avseende
kompletterande val av nya ledamöter/ersättare i nämnden ska
skickas till Länsstyrelsen (se 19 kap 5 § föräldrabalken).

Överförmyndarnämnden har uppdragit åt kommunala tjänstemän vid Enheten för överförmyndarärenden att avgöra vissa grupper av ärenden på nämndens vägnar. Det totala antalet årsarbetskrafter uppgår till 31. Personalomsättningen har varit låg under 2024 och alla tjänster vid enheten är tillsatta. Verksamheten har tagit in extra personal för att skanna och registrera årsräkningar under den period då de inkommer.

Verksamheten nätverkar med överförmyndarverksamheten i Lund-Eslöv ca 2 gånger per år och ingår i ett storstadsnätverk som har möte 2 gånger per år.

Överförmyndarens ut- och fortbildning

Nya nämndsledamöter har deltagit i SKR:s grundutbildning. Nämnden får löpande utbildning från enheten (enligt ett utbildningspaket) med start hösten 2023. – Samtliga tjänstemän har deltagit i fortbildning sedan Länsstyrelsens inspektion 2023 och det finns planering för fortbildning framöver.

Mottagnings- besöks- och telefontider m. m.

Överförmyndarnämnden har underrättat Länsstyrelsen om sin mottagningstid för verksamhetsåret 2024. (Se 8 § förmyndarskapsförordningen.)

Verksamhetens omfattning

Överförmyndarnämnden har lämnat underlag för statistik till länsstyrelsen i enlighet med 26 § förmyndarskapsförordningen, avseende verksamhetsåret 2023. Statistiken är publicerad och finns tillgänglig på länsstyrelsernas webbplats för överförmyndarstatistik.

Verksamheten har hittills i år noterat ett fortsatt ökat inflöde av anmälningar och ansökningar om behov av ställföreträdare, runt åtta procent ökning för första halvåret jämfört med 2023. De avskriver dock många ansökningar, när det finns mindre ingripande åtgärder att vidta. De har fortsatt stor brist på ställföreträdare. – Se vidare under rubriken "Ställföreträdare" nedan.

Länsstyrelsen noterar att antalet byten verkar ha ökat mycket. Verksamheten uppger att de har haft stort fokus på att göra byten snabbare och har arbetat mycket med byten. Inflödet av nya bytesärenden har däremot minskat med 21 procent, dels på grund av

att fler ställföreträdare vill stanna kvar, dels på grund av att matchningsmodulen ger rätt träff, ”matchning”, från början.

Granskning

Verksamheten genomför viss ”förgranskning” av till exempel formalia när årsräkningarna inkommer. Frågan om att göra en inledande granskning när årsräkningarna inkommer har diskuterats vid möten i granskningsteamet och barnteamet. De kom fram till att bibehålla tidigare förgranskning, som görs av assistenterna vid årsräkningarnas ankomst, eftersom de ansåg att det inte fanns utrymme att öka förgranskningen. Assistenterna begär kompletteringar i de fall det behövs. Checklista tillämpas.

Målet är att vid högre antal inlämning av digitala årsräkningar ska det finnas tid att kunna förgranska mer med syfte att hitta eventuella brister tidigare och begära komplettering tidigare.

Fler årsräkningar inkom i tid 2024 jämfört med 2023 och antalet förelägganden vid vite om att inge årsräkning var 2024 betydligt färre än 2023.

Verksamheten har även i år haft extra personal som skannar in årsräkningarna när de kommer in. De vill även se en ökad användning av e-Wärna Go och har haft många utbildningar i systemet, främst med fokus på de ställföreträdare som har många uppdrag. Grundutbildningen för ställföreträdare har ändrats så att alla får lära sig e-Wärna Go från början. Ställföreträdarna kan göra sin löpande bokföring direkt i e-Wärna Go och årsräkningar registreras automatiskt när de lämnas in till överförmyndarnämnden. Identifiering och signering av handlingar sker via bank-id. Vidare ställer e-Wärna Go krav på att obligatoriska handlingar bifogas innan användaren kan fortsätta, och eventuella differenser i årsräkningen kontrolleras. Detta medför att de manuella kontrollerna kan minska. - Inlämningsprocent 2024 var ca 20 procent med digital redovisning i Wärna Go.

Av ingivna uppgifter framgår att granskningstakten ökat avsevärt vilket tyder på att de åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med balanserna och de långa handläggningstiderna gett önskad effekt. 93,1 procent av årsräkningarna för verksamhetsåret 2023 var granskade per den 31 augusti 2024. Vid tillfället för inspektionen återstod 78 st årsräkningar att granska.

Länsstyrelsen noterar att slumpvis och riskbaserat/relevant urval för djupare granskning görs.

Tidpunkten för utskick av anmodan till förvaltarna att inge svar inför överförmyndarnämndens årliga särskilda granskning av förvaltarskap har tidigare lagts. De skickade ut anmodan till förvaltarna den 12 september 2024. Förvaltarna har 3 veckor på sig att svara och 179 svar har vid tillfället för inspektionen redan kommit in. Det finns idag 384 förvaltarskap. Det finns en e-tjänst för att lämna svar. Målet är att vara klar med den årliga granskningen av förvaltarskap under november månad.

I de redovisningsskyldiga förmynderskapen kontrolleras främst att spärrade medel fortfarande finns på överförmyndarspärrade konton. Nämnden kommer framöver även att kontrollera att det finns spärr i de förmynderskap som inte är redovisningsskyldiga.

Det finns en ny uppdaterad rutin för fastighetsförsäljning från februari 2024.

Ställföreträdare

Det finns behov av fler ställföreträdare och verksamheten arbetar mycket aktivt med att rekrytera fler ställföreträdare. De rekryterar ca 100 nya ställföreträdare per år, men de skulle behöva rekrytera fler. Många nya ställföreträdare är anhöriga och vill endast ta ett uppdrag.

Det finns en balans avseende nya uppdrag som väntar på ställföreträdare och bytesärenden som väntar på byte till ny ställföreträdare. Balansen har sjunkit och samtidigt har de fått ett ökat inflöde av nya ärenden. Omloppstiden för ett ärende har således minskat och det är stor skillnad mot tidigare år då väntetiden kunde vara betydligt längre.

Verksamheten behöver lägga mycket tid på att hitta lämpliga ställföreträdare. Det finns idag webbformulär för "Intresseanmälan". De håller på att skapa en ny e-tjänst som förhoppningsvis ska leda till fler ställföreträdare, där man till exempel bokar in utbildnings-tillfälle direkt.

Flera aktiviteter/kampanjer för att rekrytera nya ställföreträdare genomförs och är planerade. Verksamheten har haft många kampanjer under våren 2024, som till exempel en kort informationsfilm i kommunens busskurer och i sociala medier. De har vid utåtriktat arbete/medverkan vid evenemang besökt flera

bibliotek, Malmö universitet och seniora samlingsplatser. Verksamheten har även en pappersbroschyr att dela ut. De har fler planer på kampanjer till hösten 2024. De har även gjort så kallade "porträtt" av ställföreträdare som man kan relatera till. – Verksamheten har konstaterat att kampanjerna inte alltid leder till fler ställföreträdare. De får in intresseanmälningar, men dessa leder sen inte till fler ställföreträdare.

Cheferna deltar i utåtriktad verksamhet genom samtal och möten med t ex Hälsa, vård och omsorgsförvaltningen för att informera om överförmyndarverksamheten och förklara rekvisiten för god man. Ofta kan det finnas mindre ingripande åtgärder som kan vara aktuella för en person, men när kommunen har tight budget minskar de andra åtgärderna och behovet av god man ökar. Många huvudmän har inga anhöriga.

Diskuterades nämndsledamöternas möjlighet att informera om ställföreträdarskap både i sina politiska grupper och i sina olika nätverk. – Ordföranden berättade om utåtriktad information som nämnden deltar i.

Inflödet av nya ärenden har ökat under 2024. Verksamheten kategoriserar ärendena när de kommer in. I de mest komplexa ärendena kan anställda vid kommunens Förvaltarenhet föreslås och förordnas som ställföreträdare. Det kan även röra sig om uppdrag där ärende har stått utan ställföreträdare under lång tid. – Det finns även en så kallad "återlämningsprocess" framtagen, vilken innebär att Förvaltarenheten ska identifiera ärenden som har blivit enklare, så att de ska kunna återlämnas till vanliga ställföreträdare.

I september 2023 fattades beslut om att Förvaltarenheten skulle utökas med fler anställda. Planen var att detta skulle ske vid årsskiftet 2023/2024. Rekryteringen har dragit ut på tiden. Beslut fattades om tre årsarbetskrafter, men sedan har enheten haft pensionsavgång också, så de har behövt att rekrytera fler personer. Hittills har bara två tillträtt. Förvaltarenheten har för närvarande 237 ärenden.

Verksamheten har även så kallat vanliga ställföreträdare som kan ta komplicerade uppdrag, som kanske har arbetat med dessa målgrupper tidigare. Nämnden har ett mentorskapsprogram för ställföreträdare, men ingen särskild utbildning för att ställföreträdare ska kunna ta mer komplicerade ärenden.

I Wärna Go finns en kompetensmodul innehållande alla ställföreträdare. Man kan t. ex söka fram ställföreträdare med viss kompetens för bra matchning.

Den ställföreträdare som har flest uppdrag, 30 st, fungerar bra. De personer som har många uppdrag behövs, det är ofta de som tar sig an mer komplicerade uppdrag. Men det genomförs alltid en avvägning mellan behovet för den enskilde att få hjälp och ställföreträdarens förmåga att åta sig fler uppdrag. Verksamheten har erfarenhet av att snabbt kunna förordna nya ställföreträdare för det fall någon som har många uppdrag faller bort. – I uppdragsanmälan finns en fråga om ställföreträdaren har fler uppdrag i andra kommuner. – Verksamheten ska göra en riskanalys för den interna kontrollen och detta är en av kontrollpunkterna nästa år.

Nämnden har anordnat många fysiska ut- och fortbildningstillfällen och deltagandet är gott.

Övrigt

Fortsatt digitalisering har genomförts. Ärendefunktionen i Wärna Go har implementerats och har delvis börjat användas, t. ex vid anmälan om byte. Plan finns att gradvis utöka användningen. Det är däremot svårt att följa upp ärenden och följa upp statistik i detta system, vilket är ett problem. En uppdatering med förbättringar kommer i november 2024.

Verksamheten har digitala akter och en annan del av digitaliseringsprojektet som kvarstår att genomföra är t. ex. en digital brevlåda för att inte få så mycket papperspost.

En begäran om råd avseende delgivning hade getts in till Länsstyrelsen strax innan inspektionen skulle äga rum. – Muntligt svar lämnades vid tillfället för inspektionen och även skriftligt svar har lämnats till nämnden den 30 september 2024, dnr 29076-2024.

En anmälan som inkommit till Länsstyrelsen, dnr 28463-2024, diskuterades. – Nämnden kommer med anledning av anmälan att uppdatera sina rutiner avseende handläggning av förordnande av tillfällig god man enligt 11 kap. 2 § föräldrabalken. – Se nedan under rubriken "Aktgranskning".

Enheten för överförmyndarärenden har sett över alla sina vägledningsdokument/rutiner och har samlat dem i ett rutindokument, vilket uppdateras löpande.

Fråga från överförmyndarverksamheten diskuterades om möjlighet för Länsstyrelsen att genomföra granskning av akter digitalt.

Aktgranskning

Under inspektionen granskade Länsstyrelsen ett antal slumpvis utvalda akter. Det av överförmyndarnämnden förda registret granskades i anslutning till aktgranskningen.

Granskade akter

Godmanskap för ensamkommande barn: Akt nr 937461

Förmyndarskap: Akt nr 937455, 937391 (även 11:2), 937889 (SFV), 937113 (även 11:2), 936705 (även 11:2), 937447, 937545,

Godmanskap: Akt nr 934433, 935442, 938663, 937391 (även förmyndarskap), 938392, 937533, 937512, 937339, 937030, 936824, 936809, 937686, 938911, 937954 (11:3), 936746, 936895, 938240, 921516

Förvaltarskap: Akt nr 937374, 936600, 937003

Utöver ovan angivna akter granskades akt 938018 delvis, avseende de delar som rör en försäljning av bostadsrätt som ägt rum under 2023. Akt 936746 och akt 921516 har granskats med anledning av inlämnade klagomål.

Generella synpunkter

Det är generellt god ordning i akterna, de är överskådliga och välskötta. Varje akt är försedd med aktbeteckning. Handlingarna är sorterade i kronologisk ordning eller på annat lämpligt sätt, i förekommande fall ankomststämplade, försedda med aktbilage- och aktbeteckning samt diarieförda på dagboksblad. Noteringarna på dagboksbladet bedöms uppfylla kraven i 5 kap 2 § offentlighets och sekretesslagen. Ankomst av årsräkning, granskning av densamma och beslut om arvode behandlas som tre separata händelser.

Kritik

Akt 937461 avser ett ungt barn vars ställföreträdarskap initierades i augusti 2021. I januari 2023 inkommer uppgift till överförmyndar-

nämnden om att barnet beviljats uppehållstillstånd från mitten av december 2022 till mitten av januari 2024. Såvitt framgår av noteringar i dagbok och de handlingar Länsstyrelsen tog del av har överförmyndarnämnden inte anmält behovet av särskilt förordnad vårdnadshavare till socialtjänsten i kommunen i samband med att förhållandet blev känt för nämnden. Först i januari 2024 verkar frågan ha uppmärksammats.

Beviljas barnet uppehållstillstånd, skall socialnämnden i den kommun där barnet vistas hos rätten väcka talan om eller anmäla behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare enligt föräldrabelagen, om inte särskilda skäl talar emot det.

*Överförmyndaren skall underrätta socialnämnden om att förutsättningar för en sådan talan eller anmälan föreligger.
(10 § lag [2005:429] om god man för ensamkommande barn)*

Överförmyndarnämnden får **kritik** för sin bristande handläggning i aktuellt avseende. – Vid det uppföljande samtalet diskuterades även behov av att utreda om barnets ansökan om förlängt uppehållstillstånd behandlats.

Akt 934433. Av handlingar i akten framgår att god man begärt sitt entledigande i maj 2022. Byte av god man har skett först i januari 2023. Såvitt framgår av handlingarna i akten och noteringar i dagboken har överförmyndarnämnden inte vidtagit några aktiva åtgärder för att rekrytera ny god man förrän den gode mannen begärt sitt entledigande hos tingsrätt och överförmyndarnämnden, först i december 2022 och därefter på nytt i januari 2023, förelagts att yttra sig i målet hos tingsrätten. Såvitt framgår har nämnden först i januari 2023 vidtagit aktiva rekryteringsåtgärder och rekryteringen verkar då ha gått snabbt. Länsstyrelsen har kännedom om den pressade arbetssituation som rådde på överförmyndarenheten under den aktuella perioden, men överförmyndarnämnden kan inte undgå **kritik** för sin passiva handläggning av frågan i aktuellt fall.

Akt 937003. Förvaltare anordnas interimistiskt den 19 maj 2021 och slutligt den 27 september 2021. Den 27 september 2021 sker även byte av ställföreträdare. Sluträkning kommer in den 30 september 2021 och granskas utan anmärkning den 14 oktober 2021. Sluträkning skickas över till ny ställföreträdare den 14 oktober 2021 med information att övrig redovisning finns hos nämnden. Särskild granskning av förvaltare för 2022 görs den 31 maj 2023. Årsräkningar för år 2022 och 2023 innehåller stora klumpsummor

benämnda privata medel. Huvudmannen är inneboende hos släkting och förvaltaren ser ut att överföra denna stora klumpsumma till släktingen. Båda årsräkningarna är granskade utan anmärkning men med korrigering.

Den enskildes medel skall i skälig omfattning användas för hans eller hennes uppehälle, utbildning och nytta i övrigt. De medel som inte används för sådana ändamål skall placeras så att tillräcklig trygghet finns för deras bestånd och så att de ger skälig avkastning. (12 kap 4 § föräldrabalken)

Överförmyndaren skall granska förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet med ledning av de förteckningar, årsräkningar, sluträkningar samt andra handlingar och uppgifter angående förvaltningen som har lämnats. (16 kap 3 § föräldrabalken)

Sedan överförmyndaren har granskat förmyndarens, gode mannens eller förvaltarens sluträkning, skall räkningen samt de förteckningar, årsräkningar och handlingar enligt 15 kap. 3 och 8 §§ som förvaras hos överförmyndaren lämnas över till den som är behörig att ta emot redovisning för förvaltningen. (16 kap 8 § föräldrabalken)

Länsstyrelsen gör bedömningen att överförmyndarnämnden inte i tillräcklig stor utsträckning vid granskning av årsräkning säkerställt att huvudmannens medel i skälig omfattning använts för hans eller hennes uppehälle, utbildning och nytta i övrigt. Det finns ingen särredovisning som visar hur denna summan har fördelat sig på mat, kläder, kommunikation eller nöje som skulle göra klumpsumman möjlig att följa upp. Samtliga redovisningshandlingar förvarade i akten har heller inte överlämnats till behörig mottagare efter byte av ställföreträdare. För denna bristande tillsyn och handläggning får nämnden **kritik**. – Angående särskilda granskningen av förvaltarskap 2022, se nedan under akt 937374.

Akt 937954. God man för att bevaka bortavaranandes rätt i dödsbo förordnas den 22 juni 2022. Som huvudman anges den avlidne. Bouppteckning inhämtas den 22 december 2022. Bouppteckning förrättades den 19 juli 2022. Den 19 januari 2023 begärs en redogörelse över skifteshinder av den gode mannen. Någon sådan kommer inte in och det görs ingen påminnelse förrän den 4 oktober 2023. Redogörelsen kommer in en 16 oktober 2023. Begäran om skifteshinder skickas igen den 10 september 2024. I slutet av 2023 ringer en person och uppger att det är den gode mannen som upprättar arvskifte och önskar betalt av dödsboet. Någon utredning om uppgifterna stämmer eller andra åtgärder vidtas inte.

Skiftas inte ett dödsbo inom sex månader från det att bouppteckningen förrättades och har avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo inte heller ingåtts, skall förmyndaren, gode mannen eller förvaltaren inom denna tid lämna en redogörelse till överförmyndaren om anledningen till att dödsboet inte har skiftats. En sådan redogörelse skall därefter och till dess att dödsboet har skiftats eller ett avtal om sammanlevnad i oskiftat bo ingåtts lämnas var sjätte månad, om inte överförmyndaren bestämmer någon annan tid. (15 kap 3 § föräldrabalken)

Redogörelser för skifteshinder ska lämnas in vid lagstadgade tider. Det är viktigt att Överförmyndarnämnden bevakar, påminner och vid behov använder möjligheten till vitesföreläggande för att aktuella handlingar lämnas in. Överförmyndarnämnden får **kritik** för den bristande tillsynen.

När det finns en namngiven person med personnummer som är bortavarande anser Länsstyrelsen att det är denne som bör registreras som huvudman.

Inkommer till överförmyndarnämndens kännedom uppgifter som gör att en ställföreträdarens lämplighet kan ifrågasättas bör de utredas på lämpligt sätt.

Akt 936705. Anmälan om behov av god man för att bevaka rätt i talan om faderskap inkommer tillsammans med förslag på god man den 16 november 2020. God man förordnas den 17 februari 2022. Den gode mannen avlider i maj 2022 och nämnden försöker hitta en ny god man och beställer underlag för lämplighetsprövningen den 20 maj 2022. Den 11 november 2022 inkommer fråga om varför hanteringen av fråga om god man tar så lång tid. Dom från tingsrätt inhämtas den 17 september 2024. Den visar att behovet av god man har upphört i och med rättens beslut om faderskap, vilket meddelats den 20 december 2023. Akten avslutas den 25 september 2024.

Ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. (9 § förvaltningslagen [2017:900])

Överförmyndarnämnden har visat en passiv handläggning (15 månader för att förordna en god man) och sedan synes nämnden helt tappat bort handläggningen efter den gode mannens bortgång. Handläggningen är så bristfällig att nämnden får **allvarlig kritik** för bristerna i akten. Med anledning av att arbetssituationen generellt förbättrats på myndigheten sedan 2021-2022 begär Länsstyrelsen inte någon särskild återrapportering. Länsstyrelsen utgår från att

nämnden eftersöker andra ärenden som kan ha kommit bort och vidtar de åtgärder som kan bli aktuella.

Akt 936746. Klagomål har inkommit till Länsstyrelsen med uppgifter om att gode mannen brustit i utförandet av uppdraget och att ställföreträdaren lämnat fel information till huvudmannen med mera. – Länsstyrelsen kan konstatera att ställföreträdaren är entledigad och enligt yttrande till tingsrätten från överförmyndarnämnden har ställföreträdaren fått ett sänkt arvode. Arvodesbeslutet är överklagat. Det är upp till tingsrätten att bedöma om korrekt arvode har getts.

Vad gäller nämndens handläggning utöver detta begär sig den gode mannen entledigad den 6 mars 2023. Den 22 augusti 2023 skickas meddelande om väsentlig försening och den första åtgärden om att hitta ny god man görs först den 22 september 2023. Försök görs även den 26 september 2023 och den 3 oktober 2023. Intresserad god man avhörs den 9 oktober 2023 och byte kommer till stånd den 12 januari 2024. Den inledande hanteringen av begäran om entledigande till dess åtgärder vidtas för att hitta ny god man har varit passiv och inte i enlighet med 9 § förvaltningslagen. För denna brist får Överförmyndarnämnden **kritik**. Den entledigade ställföreträdarens sluträkning 2024 ser ut att vara inlämnad som kopia. Länsstyrelsen påminner om att års- och sluträkningar lämnas på heder och samvete, se 14 kap 15 § föräldrabalken. Det innebär att den ska vara undertecknad i original eller signerad med godkänd e-legitimation.

Övriga påpekanden

Akt 937374. Länsstyrelsen noterar att den särskilda prövningen av förvaltarskapet inte genomförts under 2022.

Vid Länsstyrelsens inspektion 2023 noterade Länsstyrelsen i ett flertal akter att den särskilda granskningen (se 5 § andra stycket förmyndarskapsförordningen) inte genomförts under 2022. Överförmyndarnämnden tilldelades kritik i dessa fall (se Länsstyrelsens protokoll 2023-12-19, dnr 32757-2023). Som framgår ovan har överförmyndarnämnden sedan inspektionen 2023 vidtagit åtgärd för minska risken för att myndigheten på nytt kommer i "tidsnöd" beträffande den särskilda prövning som årligen ska genomföras beträffande samtliga förvaltarskap.

Akt 938911. Förteckning kommer in den 5 januari 2024 och granskas enligt dagboksbladet utan anmärkning den 8 januari 2024. Det saknas på förteckningen anteckning om verkställd granskning.

Överförmyndaren skall göra anteckning om verkställd granskning på förteckningar, årsräkningar, sluträkningar och handlingar enligt 15 kap. 3 och 8 §§. (16 kap 4 § föräldrabalken)

Länsstyrelsen uppfattar ovanstående brist som ett förbiseende varför nämnden undgår kritik för bristen.

Akt 935442. Ställföreträderskapet avser att bevaka två bortavarandes rätt i dödsbo. De bortavarandes namn och födelsedata är i vart fall till viss del kända. I överförmyndarnämndens register är den avlidnas namn angett som huvudman, vilket Länsstyrelsen anser blir missvisande i register och det registerutdrag som god man får som legitimationshandling. I samband med det uppföljande samtalet diskuterades att var och en av de bortavarande borde registreras var för sig – men att handlingarna avseende ställföreträderskapen kan förvaras i samma akt – och att det finns andra lösningar än att ange den avlidne som huvudman, till exempel kan huvudmannens namn anges som "Okänd Okänd" och ett fiktivt personnummer i de fall en bortavarandes namn eller personnummer inte är känt.

Akt 937339. Tingsrätten anordnade godmanskap (förvalta egendom, bevaka rätt och sörja för person) för huvudmannen den 21 februari 2022. Den gode mannen begärde sitt entledigande den 24 februari 2023. Överförmyndarnämnden fattade den 3 augusti 2023 beslut om att bytesärendet bedöms bli väsentligt försenat. Under tiden den 16 augusti 2023 – 2 november 2023 gjordes 9 mejlutskick till lämpliga ställföreträdare för att försöka finna en ny god man till huvudmannen. Den 1 oktober 2023 tackade en tillfrågad god man nej till uppdraget. Därefter har inga ytterligare ansträngningar gjorts för att få till stånd ett byte av ställföreträdare. Det är möjligt att den nuvarande gode mannen har ändrat inställning och är beredd att kvarstå, någon uppgift om det finns dock inte i ärendet. Nämnden borde ha tillfrågat den gode mannen om hen är beredd att kvarstå som ställföreträdare för huvudmannen.

Akt 937113. Tillfällig god man förordnas den 10 maj 2021 för att bevaka rätt i dödsbo, eftersom förmyndare och underårig har del i samma dödsbo. Bouppteckning förrättas den 10 december 2021 och kommer in till Överförmyndarnämnden den 1 mars 2022. Samtycke till arvskifte ges av nämnden den 5 april 2023. Godmansförordnandet jämkas den 24 maj 2023 till att även gälla

dödsboet avseende maken till den först avlidna personen, som var upphov till det ursprungliga förordnandet av tillfällig god man. Bouppteckning och skifteshinder inhämtas. Samtycke till försäljning av fastighet ges. Den underårige blir myndig innan arvsskifte genomförs. – Länsstyrelsen konstaterar att handläggningen rörande så kallat skifteshinder har brutit i dödsbo 1. Nämnden har dock visat att rutinerna och hanteringen förbättrats avseende handläggningen som avser dödsbo 2.

Akt 938240. Av ansökan om ställföreträdarskap framgår att huvudmannen levit i misär och hotats av vräkning. Godmanskap anordnas i december 2022 och uppdraget omfattar alla tre delarna, alltså även sörja för person. Enligt redogörelse för uppdraget avseende verksamhetsåret 2023 (aktbilaga 43) har ställföreträdaren besökt sin huvudman en gång under året. Av redogörelsen framgår vidare att huvudmannen inte vill ha besök. – Vid det avslutande samtalet uppger verksamheten att den aktuella årsräkningen för 2023 har djupgranskats. Enligt rutinen för djupgranskning skulle handläggaren ha kontaktat huvudmannen, anhörig eller annan (t ex socialtjänsten). I granskningsbrevet till ställföreträdaren borde ha påpekats att besöksfrekvens en gång per månad är huvudregel. Men i det aktuella granskningsbrevet har detta missats och det står inget om besöksfrekvens.

Akt 921516 granskades med anledning av inkommet klagomål på brister i nämndens rutiner vid handläggning av förordnande av tillfällig god man enligt 11 kap. 2 § föräldrabalken. – Av akten framgår att handläggaren inte har informerat ordinarie god man om att nämnden under 2024 övervägde att förordna en tillfällig god man för att bevaka huvudmannens intresse i ett dödsbo efter avliden anhörig. Dödsboet hade skiftats under 2023 utan att ordinarie god man hade informerat överförmyndarnämnden om dödsfallet, bouppteckning och arvskifte. – Se nämndens svar ovan under rubriken "Övrigt".

De som medverkat i ärendet

Protokollet har upprättats av länsassessor Maria Harderup Lerstorp och justerats av länsassessor Anna-Britt D. Adell. I handläggningen av ärendet har även länsassessor Ulf Andersson och länsassessor Fredrik Östensson medverkat.

Handlingen har godkänts digitalt.

Bilaga

Frågor och svar inför inspektionsbesök 2024

Kopia till

Justitieombudsmannen, JOkansli2@jo.se (enligt stående begäran)

Kommunfullmäktige i Malmö kommun

Kommunstyrelsen i Malmö kommun

Kommunens revisorer i Malmö kommun